

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Csillag Gusztáv ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Boda Pál ügyvéd által képviselt alperes ellen igazságügyi szolgálati viszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Pécsi Munkaügyi Bíróságon 2.M.609/2008. szám alatt megindított és a Baranya Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 1.Mf.20.199/2009/7. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. szeptember 1-jén megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.199/2009/7. számú ítéletének azt a rendelkezését, amelyben a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatva a keresetet elutasította, hatályában fenntartja, ezt meghaladóan nem érinti.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 (negyvenezer) forint + 10.000 (tízezer) forint ÁFA felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak felhívásra, az abban megjelölt módon fizessen meg 232.200 (kettőszázharminckétezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

Az alperes elnöke a bírósági ügyintéző munkakört betöltő felperes 1996. május 2-a óta fennálló határozatlan időre szóló szolgálati jogviszonyát az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (Iasz.) 19. § (1) bekezdés c) pontjára és az Iasz. 22. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozással munkakörének ellátására alkalmatlanság címén egy hónap felmentési idő biztosítása mellett 2008. május 5-ei hatállyal felmentéssel megszüntette.

Az intézkedés indokolása szerint a felperes először a ... Megyei Bíróság végrehajtó irodájában ügykezelőként dolgozott, ahol a munkavégzésével kapcsolatban felmerült problémák miatt a

munkatársaival való kapcsolata megromlott, ezért 2003. december 1-jével áthelyezték a cégbíróságra. A felperes a munkáltató hozzájárulásával elvégezte a ... Tudományegyetem igazságügyi ügyintézői szakát, majd 2004. június 28-ától bírósági ügyintézői kinevezést kapott. A cégbíróságon is több kifogás merült fel a munkájával szemben, amelyről dr. ... bírónő feljegyzést készített. Jogszabályváltozás folytán a cégbíróságon a bírósági ügyintézői munkakör megszűnt, ezért a felperes újra a végrehajtó irodára került, hogy ott a végrehajtói ügyintézői vizsga letétele után a munkakörre pályázhasson, azonban e tevékenység iránt - bár annak lehetősége biztosított volt - semmiféle érdeklődést nem tanúsított, és a vizsga követelményeinek nem tett eleget. Miután a végrehajtási csoport vezetője a munkavégzésben ismételten problémákat jelzett, a felperes munkája soron kívüli értékelésére került sor. Dr. ... vizsgáló az elvégzett vizsgálat alapján megállapította, hogy a felperes szakmai ismerete és jártassága nem megfelelő, nem éri el azt a szintet, ami 12 évi szolgálati idő után elvárható, és annak ellenére, hogy főiskolai végzettséggel rendelkezik, alapvető ügyviteli hibákat vét. Munkájában sok a pontatlanság, írásbeli és szóbeli kifejező készsége tulajdonképpen nem mérhető. A közvetlen munkatársaival nem működik együtt, ezért munkatársai nem kívánnak vele együtt dolgozni. Az összegző értékelés alkalmatlan minősítéssel zárult.

A felperes a munkaügyi bírósághoz benyújtott keresetében a felmentés jogellenességének megállapítását és - a visszahelyezés mellőzésével - a jogellenességhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte. A soron kívül elrendelt értékelést elsődlegesen formai okok miatt támadta, a vizsgálat érdemi megállapítását illetően pedig arra hivatkozott, hogy néhány adminisztratív hibán kívül a vizsgáló a legtöbb hiányosságot a határidők be nem tartásában látta, amiből azonban a munkakörének betöltésére való alkalmatlansága nem következik. A munkatársaival való kapcsolata megromlásának okát pedig a vizsgáló nem tudta feltárni.

Az alperes ellenkérelmében az intézkedés jogszerűségére hivatkozott, mivel az olyan értékelésen (minősítésen) alapult, ami ellen a felperes nem fordult bírósághoz. A tanulmányi szerződés megszegésére alapítottan viszontkeresetet terjesztett elő, és 175.180 forint támogatás visszafizetésére kérte kötelezni a felperest.

A Pécsi Munkaügyi Bíróság 2.M.609/2008/10. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes szolgálati viszonyát, amely a bírósági ítélet jogerőre emelkedése napjával közös megegyezéssel szűnik meg. A jogellenesség jogkövetkezményeként elmaradt illetmény, végkielégítés és felmondási időre járó átlagkereset címén különböző összegek

megfizetésére kötelezte az alperest, a viszontkeresetet pedig elutasította.

A munkaügyi bíróság a felmentés egyidejű átadása miatt nem találta megállapíthatónak, hogy az alperes a felperes részére az értékelés ellen a külön jogorvoslati lehetőséget biztosította, ezért az értékelés érdemi elbírálásába bocsátkozott. Miután a vizsgáló összegző megállapítása szerint a felperes a munkaköri leírásának megfelelő képesítési feltételekkel rendelkezett, ugyanakkor többnyire ügykezelői munkát végzett, úgy ítélte meg, hogy a feladatok egy részére vonatkozó vizsgálati megállapítások a munkakör egészére vonatkozóan nem fogadhatók el. Az alperes értékelése körébe vonta a felperesnek a munkatársaival való együttműködése vizsgálatát, azonban a vizsgáló a felperes terhére nem állapított meg olyan kötelezettségszegést, amelyből a munkatársaival való együttműködés hiánya a terhére lenne róható. Mindezekből az elsőfokú bíróság azt a jogkövetkeztetést vonta le, hogy az értékelés során tett megállapításokat tények csak részben, vagy egyáltalán nem támasztják alá, ezért azok a munkakör egészét tekintve hibásak és valótlanok, következésképpen az alperes a felperes szolgálati viszonyát az értékelésre alapítottan jogellenesen szüntette meg.

Az alperes fellebbezése és a felperesnek az elmaradt illetmény számítására vonatkozó csatlakozó fellebbezése folytán eljáró Baranya Megyei Bíróság az 1.Mf.20.199/2009/7. számú ítéletében a munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a keresetet elutasította. Az elsőfokú ítéletet a viszontkeresetet elutasító részében helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelemmel érintett körben a másodfokú bíróság annyiban egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy bár az alperes az értékelés során követett el eljárási szabálytalanságot (így pl.: nem tájékoztatta a felperest, hogy kérheti az igazságügyi szervnél működő érdekképviselői szerv részvételét), azonban az értékelésre való észrevételezési lehetőségtől nem zárta el, ezért nem állapítható meg olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az értékelés megsemmisítését vonhatta volna maga után.

A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság csupán az értékelés alapjául szolgáló vizsgálói feljegyzés összegző megállapítását és dr. ... tanú ehhez kapcsolódó vallomását vette figyelembe, ugyanakkor a bizonyítékok köréből a további tanúvallomásokat és csatolt okiratokat kirekesztette, megsértve ezzel a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat.

A másodfokú bíróság tényként állapította meg, hogy dr. ... vizsgáló a felperes által ténylegesen ellátott tevékenység részletes elemzését elvégezte, az ügyszám és az időpont feltüntetésével

megjelölte a felperes által elkövetett késedelmeket és mulasztásokat, és felsorolta a figyelmetlen munkavégzésből adódó további hibákat. A vizsgálati jelentés ezen megállapításait, valamint azon részének valóságtartalmát, hogy a felperes a végrehajtó iroda vezetőjének helyettesítését is hiányosan látta el, Z.-né M. E. és B. Gy. tanúvallomása egyaránt alátámasztotta. Tény, hogy a vizsgáló a felperes munkaköri leírásában szereplő feladatok közül csak azok voltak vizsgálhatók, amelyeket ténylegesen ellátott, ugyanakkor dr. ... titkár és ... végrehajtó tanúvallomása azt támasztotta alá, hogy a felperest a végrehajtási ügyintézői feladatok nem érdekelték, a vizsgára sem készült fel megfelelően.

A másodfokú bíróság bizonyítottanak találta, hogy a felperesnek a munkatársaival való kellő együttműködése nem valósult meg, függetlenül attól, hogy azt a vizsgáló konkrét okra nem tudta visszavezetni. A felperes és a többi munkatársa közötti feszült viszony állandósult, amelyet a feljegyzések és a tanúvallomások egyértelműen alátámasztottak, az együttműködés hiányára vonatkozó ténymegállapítás megdöntésére pedig H.-né B. G. R. felperesre kedvező tanúvallomása önmagában nem volt alkalmas. Mindezek alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a soron kívüli értékelés kellően alátámasztott tényeken alapuló megállapításokat tartalmaz, és az alkalmatlanságot kimondó értékelés a szolgálati viszony felmentéssel való megszüntetésének jogszerű és okszerű indokául szolgált.

A másodfokú bíróság a felmentés jogszerűségének megállapítására figyelemmel a felperes csatlakozó fellebbezésében foglaltakkal érdemben nem foglalkozott.

Felülvizsgálati kérelmében a felperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a munkaügyi bíróság ítéletének részbeni helybenhagyását, a csatlakozó fellebbezéssel támadott részében pedig az abban foglalt kérelmének megfelelő határozat meghozatalát, valamint az alperesnek a költségekben való marasztalását kérte.

A soron kívüli értékelés előzményeit és az értékelési eljárást illetően arra hivatkozott, hogy a több éve fennálló igazságügyi szolgálati viszonya alatt az alperestől nem részesült figyelmeztetésben a munkavégzése és a munkatársaival való kapcsolata hiányosságai miatt. Előző értékelésében "alkalmas" minősítést kapott. A végrehajtási irodán csak ügykezelői munkát bízta rá, amely a munkaköri leírásában szereplő feladatoknak csupán töredékét képezte. Emiatt levelet is írt a bíróság elnökének, azonban arra választ nem kapott. A másodfokú bíróság a bizonyítékok felülmérlegelésével az elsőfokú bíróság jogszerű ítéletével ellentétes, kirívóan okszerűtlen következtetésre jutott, és jogszabálysértő döntést hozott. Így nem tulajdonított kellő súlyt a vizsgálat során elkövetett jogszabálysértéseknek, konkrétan

az Iasz. 53. § (5) és a (6) bekezdés, valamint az 1. számú melléklet 12. pontja megsértésének. Az érdekképviseleti szerv képviselőjének bevonására, valamint az önálló jogorvoslati lehetőség igénybevételére vonatkozó tájékoztatás hiánya miatt a jogai sérültek, ezért téves az az ítéleti megállapítás, hogy ezek a jogszabálysértések nem hatottak ki az egész eljárásra. Különösen sérelmes volt számára, hogy a vizsgálatba bevont akták nem álltak a rendelkezésére, és azokat az erre vonatkozó bizonyítási indítványa ellenére az elsőfokú bíróság sem szerezte be. A másodfokú bíróság ítéletének indokolása ezzel összefüggésben iratellenes. Keresetében az értékelési adatlap 7. és 8. pontját illetően a vizsgálati jelentés és az adatlap ellentmondására is hivatkozott, a másodfokú bíróság azonban a Pp. 253. § (3) bekezdésébe ütközően ebben a kérdésben nem foglalt állást. Az értékelést végző ugyanis az írásbeli és szóbeli kifejezőkészségét átlagosnak minősítette, ezzel szemben az értékelési lapon "nem mérhető" minősítést tüntettek fel, amely a személyiségi jogait súlyosan sérti. Mivel az értékelés ismertetése az értékelő távollétében folyt, az akták pedig nem álltak rendelkezésre, nem volt abban a helyzetben, hogy az értékelésben foglaltakra észrevételt tegyen, amit a másodfokú bíróság ugyancsak a terhére rótt. A Római Egyezmény 6. cikk 1. pontjában deklarált perbeli esélyegyenlőség elve is sérült, amely a gyakorlatban még a titkosított dokumentumokban való betekintést is lehetővé teszi.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság eljárásjogi jogszabályt nem sértett, a bizonyítékokat teljes körűen értékelte, ezért a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és a felperesnek a költségekben való marasztalását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 273. § (5) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni, ezért a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálat során kizárólag a Pp. 272. § (1) bekezdése szerint határidőben előterjesztett felülvizsgálati kérelemben foglaltakat vette figyelembe.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet a bírói mérlegelés körében támadta. A felülvizsgálati eljárásban azonban a bizonyítékok ismételt egybevetésének és felülmérlegelésének nincs helye. A Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző, az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértést csak a bizonyítékokból levont kirívóan okszerűtlen következtetés levonása, vagy iratellenes megállapítás alapozhat meg (BH 202.29.). Ilyet azonban a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálat során nem állapított meg.

A döntés alapjául szolgáló tényállás megállapítása során az elsőfokú bíróság törvénysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy az értékelés során az alperes nem követett el lényeges eljárási szabálysértést, és ez a megállítás - fellebbezés hiányában - a felülvizsgálati eljárásban is irányadó (Pp. 271. § (1) bekezdés a) pont). Ugyancsak nem képezte felülvizsgálat tárgyát az értékelési lapnak az írásbeli és szóbeli kifejező készségre vonatkozó "nem mérhető" megállapításnak a felperes személyiségi jogait érintő vizsgálata, mivel fellebbezés vagy csatlakozó fellebbezés hiányában ez a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya. A felperes ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság részéről a Pp. 253. § (3) bekezdésébe ütköző eljárási jogszabálysértést alap nélkül panaszolt.

A jogvita érdekét illetően a Legfelsőbb Bíróság egyetértett a másodfokú bírósággal, miszerint az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a bizonyítékok köréből csupán a vizsgálati feljegyzés összefoglaló megállapításait és dr. ... vizsgáló ehhez kapcsolódó tanúvallomását vette figyelembe.

Ezzel szemben a másodfokú bíróság - helyesen - a per egyéb adataival kiegészítve - a tényállást teljes körűen feltárta, és abból levont következtetése megalapozott.

A felperes időben értesült a munkája soron kívüli értékelésének elrendeléséről, az értékelővel személyesen beszélt, részére 21, illetve 23 ügyiratot kiválogatott, és az értékelés ezek - tehát a felperes által jól ismert ügyiratok részletezésével történt, és az értékelő feljegyzés az ügyszámok megjelölésével rögzíti a hiányosságokat. Az ismertetésekor felperes semmiféle észrevételt nem tett, amely körülmény úgyszintén ellentmond azon felperesi hivatkozásnak, hogy nem ismerte a vonatkozó ügyiratokat (aktákat).

A tanúvallomások szerint a felperes munkájában a különböző hiányosságok folyamatosan előfordultak, mindennaposak voltak, a sorozatos hibák a végrehajtási iroda munkájának általános megítélésére is kedvezőtlenül hatottak.

A perbeli esetben az értékelés a közvetlen munkatársakkal való együttműködés alakulására is kiterjedt. A vizsgálat tényként állapította meg, hogy a végrehajtói irodában állandó feszült légkör uralkodott, amelynek konkrét okát ugyan nem tudta feltárni, azonban a per adatai annak a felperessel való összefüggését egyértelműen alátámasztották.

A felperes öt pontból álló munkaköri leírásának első két pontja - tartalmát tekintve - azt a célt szolgálta, hogy a felperes az önálló bírósági végrehajtói szakvizsgára való felkészüléshez szükséges szakmai gyakorlatot megszerezze (A bírósági végrehajtás

szervezetéről szóló 16/2001.(X.26.) IM rendelet 20. § (1) bekezdése). A felperes az értékelés során akként nyilatkozott, hogy "esetenként" dr. ... titkárnak segített, és érdeklődött az érdemi munka részletei iránt. Ugyan azt is említette, hogy nem kap érdemi feladatot, azonban a keresetében foglaltak szerint emiatt csak a sikertelen végrehajtói vizsga után fordult a bíróság elnökéhez. A tanúvallomások szerint a felperest a végrehajtási irodán folyó munka nem érdekelte, a csoportvezető végrehajtó, az irodavezető, és más munkatársai segítségét kifejezetten visszautasította, észrevételeiket nem fogadta el, velük konfliktusba került, majd elszigetelődött. Mindezt, és a felperes körül kialakult, majd állandósult feszült munkahelyi légkört az alkalmasságra való végkövetkeztetés levonásakor indokoltan értékelte nagyobb súllyal az alperes.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül vont le az értékelés megállapításai valóságára vonatkozó jogkövetkeztetést, amely okszerűen vezetett a felperes szolgálati viszonya felmentéssel való megszüntetéséhez, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek azt a rendelkezését, amelyben a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatva a keresetet elutasította, a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával hatályában fenntartotta, ezt meghaladó részében nem érintette.

A felülvizsgálati eljárási költség viseléséről a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, a felülvizsgálati eljárási illeték fizetési kötelezettségről és annak mértékéről a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a, valamint az Itv. 39. § (1) és (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2010. szeptember 1.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Földényi Gyuláné s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő